

Sygn.akt III AUa 458/20

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 9 września 2020 r.

Sąd Apelacyjny w Białymstoku, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: sędzia Marek Szymanowski

Sędziowie: Sławomir Bagiński

Alicja Sołowińska

Protokolant: Magdalena Zabielska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 9 września 2020 r. w B.

sprawy z odwołania K. O.

przeciwko Prezesowi Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego

o prawo do emerytury rolniczej

na skutek apelacji wnioskodawcy K. O.

od wyroku Sądu Okręgowego w Łomży III Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 9 czerwca 2020 r. sygn. akt III U 409/19

I. zmienia zaskarżony wyrok i poprzedzającą go decyzję Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego z dnia 8 lipca 2019 r. w ten sposób, że przyznaje K. O. prawo do emerytury rolniczej od 1 maja 2019 r.;

II. nie stwierdza odpowiedzialności Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego za niewyjaśnienie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji;

III. zasądza tytułem zwrotu kosztów procesu od Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego (Oddział (...) w B. - P. Terenowa w Z.) na rzecz K. O. kwotę 240 (dwieście czterdzieści) złotych z ustawowymi odsetkami za opóźnienie za okres od dnia uprawomocnienia się niniejszego punktu wyroku do dnia zapłaty.

Sławomir Bagiński M. A. S.

Sygn. akt III AUa 458/20

UZASADNIENIE

Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego decyzją z 8.07.2019 r. znak: DS.- (...), powołując się na przepisy ustawy z 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz. U. z 2019 r., poz. 299), załatwiając wniosek z dnia 22.05.2019 r. odmówił K. O. prawa do emerytury rolniczej, ponieważ nie podlegał ona ubezpieczeniu

emerytalno-rentowemu przez wymagany okres, tj. 25 lat, lecz wykazał jedynie okres ubezpieczenia wynoszący 24 lata i 1 miesiąc.

W odwołaniu od powyższej decyzji K. O. podniósł, że decyzja odmowna KRUS, powstała z powodu niedostarczenia informacji o jego ubezpieczeniu za okres: 1. 05.1983 - 15. 02.1984. Ubezpieczenie w powyższym czasie dokumentuje informację Urzędu Miejskiego w C. z dnia 19.07.2019 r. Ponadto poinformował że z dniem 15.02.1984 r. został właścicielem gospodarstwa rolnego po rodzicach (k. 1 akt).

W odpowiedzi na odwołanie Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego wniosła o jego oddalenie w całości. W uzasadnieniu powołała się na argumentację faktyczną i prawną zawartą w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji. Wskazała wszystkie okresy podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników, których wymiar wyniósł 24 lata, 9 miesięcy i 10 dni. Dodała też, że nie uwzględniła do okresów wymaganych do emerytury rolniczej okresów zatrudnienia poza rolnictwem (k. 5 akt).

Sąd Okręgowy w Łomży wyrokiem z dnia 9 czerwca 2020 r. oddalił odwołanie i zasądził od odwołującego na rzecz Kasy 180 tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego. Sąd Okręgowy ustalił, że K. O. ur. (...). jeszcze w okresie szkolnym od dnia 21.01.1969 r. do dnia 28.02.1975 pracował w gospodarstwie rolnym rodziców. Od dnia 01.05.1983 r. do dnia 14.02.1984 r. podlegał ubezpieczeniu społecznemu rolników indywidualnych i członków ich rodzin pracując w gospodarstwie rolnym rodziców. W wyniku przejęcia gospodarstwa rolnego rodziców od dnia 15.02.1984 r. do dnia 31.12.1990 r. podlegał ubezpieczeniu społecznemu rolników indywidualnych i członków ich rodzin w gospodarstwie rolnym własnym. W kolejnych okresach od dnia 01.01.1991 r. do dnia 10.03.1996 r., od dnia 12.10.1996 r. do dnia 08.04.1997 r., od dnia 13.09.1997 r. do dnia 16.10.1997 r., od dnia 11.12.1997 r. do dnia 17.05.1998 r., od dnia 01.10.1998 r. do dnia 11.07.1999 r. oraz od dnia 11.12.1999 r. do dnia 30.09.2002 r. podlegał ubezpieczeniu społecznemu rolników. Łącznie powyższe okresy dają **24 lata, 9 miesięcy i 10 dni** ubezpieczenia.

W wyniku rozpoznania wniosku złożonego 26.06.2002 r. od 10.06.2002 r. przyznana została wnioskodawcy renta inwalidzka okresowa. W dalszym okresie jako renta z tytułu niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym wypłacane było to świadczenie do 1.08.2009 r. jako okresowe, a od 1.08.2009 r. bezterminowo.

22 maja 2019 r. K. O. złożył wniosek o emeryturę rolniczą. Decyzją z 8 lipca 2019 r. w wyniku rozpoznania której zapadła zaskarżona decyzja

Sąd Okręgowy wskazał, iż zgodnie z art. 19 ust. 1 ustawy z 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz. U. z 2020 r. poz. 174 t.j.) emerytura rolnicza przysługuje ubezpieczonemu, który spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) osiągnął wiek emerytalny; wiek emerytalny kobiety wynosi 60 lat, a mężczyzny 65 lat;
- 2) podlegał ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu przez okres co najmniej 25 lat, z uwzględnieniem art. 20.

W myśl art. 20 ust. 1 w/w ustawy do okresów ubezpieczenia wymaganych zgodnie z wyżej powołanym przepisem zalicza się okresy:

- 1) podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników indywidualnych i członków ich rodzin w latach 1983-1990;
- 2) prowadzenia gospodarstwa rolnego lub pracy w gospodarstwie rolnym, po ukończeniu 16. roku życia, przed dniem 1 stycznia 1983 r.;
- 3) od których zależy prawo do emerytury zgodnie z przepisami emerytalnymi.

Okresów, o których mowa w ust. 1, nie zalicza się do okresów ubezpieczenia, jeżeli zostały one zaliczone do okresów, od których zależy prawo do emerytury lub renty na podstawie odrębnych przepisów (art. 20 ust. 2). Przepisy ust. 1 pkt 3 nie stosuje się do osób urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 r. (art. 20 ust. 3).

Z przeprowadzonych wyliczeń wynika zdaniem Sądu Okręgowego, że odwołujący legitymuje się okresami 24 lata, 9 miesięcy i 10 dni ubezpieczenia rolniczego podlegającego zaliczeniu do emerytury rolniczej. W tym wyliczeniu uwzględniony został w całości okres bezpośrednio poprzedzający przejście gospodarstwa rolnego rodziców od 01.05.1983 r. do 15.02.1984 r. wymieniony w odwołaniu, co nie okazało się wystarczające do nabycia prawa do emerytury rolniczej.

W tym stanie rzeczy Sąd Okręgowy na zasadzie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. oddalił odwołanie i orzekł o kosztach procesu na podstawie art. 98 k.p.c. w wz. z art. 99 k.p.c. i w związku z § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22.10.2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. z 2018 r., poz.265).

W apelacji od tego wyroku odwołujący zaskarżył powyższy wyrok w całości zarzucając:

1. sprzeczność istotnych ustaleń Sądu z treścią zebranego materiału, poprzez brak zaliczenia do okresu polegania ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu odwołującego się w okresach pomiędzy zaliczonymi okresami podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników tj. od 11 marca 1996 roku do 11 października 1996 roku, od 9 kwietnia 1997 roku do 12 września 1997, od 17 października 1997 roku do 10 grudnia 1997, od 18 maja 1998 roku do 30 września 1998 roku, od 12 lipca 1999 roku do 10 grudnia 1999 roku, kiedy to będąc zatrudnionym poza rolnictwem odprowadzał składki na ubezpieczenie społeczne rolników i zaliczenie których to okresów spełnia przesłankę podlegania ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu przez okres co najmniej 25 lat niezbędnej do przyznania emerytury rolniczej;

2. nierozważenie do okresu zatrudnienia w rolnictwie okresu pracy odwołującego się w Spółdzielni Kółek Rolniczych w C. zs. w R.-K. od 1 marca 1975 roku do 30 kwietnia 1983 roku ostatnio na stanowisku- traktorzysty.

Wskazując na powyższe apelacja wносиła o zamianę zaskarżanego wyroku i przyznanie odwołującemu się emerytury rolniczej, ewentualnie o jego uchylenie tego orzeczenia i przekazanie Sądowi Okręgowemu w Łomży do ponownego rozpoznania z uwzględnieniem kosztów postępowania odwoławczego.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje

Apelacja okazała się być zasadną

Słusznie Sąd Okręgowy nawiązał do art. 19 ust. 1 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz.U. z 2020 poz. 174 ze zm.) wskazując, że emerytura rolnicza przysługuje ubezpieczonemu, który spełnia łącznie następujące warunki:

1) osiągnął wiek emerytalny tj. w przypadku kobiety 60 lat, a mężczyzny 65 lat;

2) podlegał ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu przez okres co najmniej 25 lat, z uwzględnieniem art. 20, który określa wymogi do nabycia emerytury przez rolnika w powszechnym wieku emerytalnym. Nie ulega przy tym wątpliwości, iż odwołujący spełnił z dniem 21 stycznia 2018 r. (ur. (...)) pierwszy z tych warunków, osiągając wymagany wiek emerytalny 65 lat. Problemem spornym w sprawie było spełnienie przez odwołującego warunku posiadania co najmniej 25 lat (wymaganych od mężczyzny) podlegania ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu, takowych bowiem okresów rolniczy organ rentowy ustalił w zaskarżonej decyzji jedynie 24 lata, 1 miesiąc i, a Sąd Okręgowy doliczył do tego dalszy ale krótki okres od 1.05.1983 r. do 15.02.1984 r. poprzedzający przejście gospodarstwa rolnego.

Uzupełnić należy, że okresy podlegania rolniczemu ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu ustawodawca zdefiniował w art. 20 ust.1. wskazując, że do okresów ubezpieczenia wymaganych zgodnie z art. 19 ust. 1 pkt 2 zalicza się okresy:

1) podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników indywidualnych i członków ich rodzin w latach 1983-1990;

2) prowadzenia gospodarstwa rolnego lub pracy w gospodarstwie rolnym, po ukończeniu 16 roku życia, przed dniem 1 stycznia 1983 r.;

3) od których zależy prawo do emerytury zgodnie z przepisami emerytalnymi.

Zważywszy, że odwołujący jest osobą urodzoną po 31.12.1948 r. - zgodnie z art. 20 ust. 3 ustawy nie mogą mu być zaliczone okresy wymienione w art. 20 ust.1 pkt 3 tj. okresy, od których zależy prawo do emerytury zgodnie z przepisami emerytalnymi, czyli w pewnym uproszczeniu okresy podlegania ubezpieczeniu powszechnemu. Nie jest zatem możliwe uzupełnienie przez niego okresów ubezpieczenia rolniczego okresami składkowymi czy nieskładkowymi przewidzianymi w ustawie z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2018 poz. 1270 j.t). Oznacza to, że o tym czy odwołujący ma wystarczający staż ubezpieczeniowy do prawa do emerytury rolniczej decydować musi tylko to, czy dysponuje on innymi - dalszymi – poza już zaliczonymi przez rolniczy organ rentowy okresami, które dadzą się zakwalifikować jako okres podlegania ubezpieczeniu emerytalnemu. W okolicznościach niniejszej sprawy chodzi przede wszystkim o okres prowadzenia gospodarstwa rolnego lub pracy w gospodarstwie rolnym, po ukończeniu 16 roku życia, przed dniem 1 stycznia 1983 r. (art. 20 ust. 1. pkt 2 ustawy).

Interesujący z tego punktu widzenia jest okres od 1 marca 1975r. do 1 stycznia 1983r. pominięty przez Sąd Okręgowy i organ rentowy, z uwagi na pozostawanie w tym okresie w stosunku pracy z (...) w C.. Z uzasadnienia Sądu Okręgowego zdaje się wynikać, iż sam fakt pozostawania w stosunku pracy wyklucza możliwość zaliczenia wnioskodawcy tego okresu, bowiem w stosunku do osób (rolników) urodzonych po 31.12.1948 r. nie zalicza się okresu podlegania ubezpieczeniu w systemie powszechnych. Nie jest to pogląd trafny, albowiem przepis art. 20 ust 3 ustawy wyklucza jedynie możliwość zaliczenia okresu ubezpieczenia w systemie powszechnym do emerytury rolniczej, co nie stoi na przeszkodzie wykazywaniu, że oprócz zatrudnienia w systemie powszechnym rolnik równocześnie prowadził lub pracował na gospodarstwie rolnym (art. 20 ust. 1. pkt 2 ustawy). Zauważyć trzeba, że status domownika i orzecznictwo na tle wykładni art. 10 ust 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych dotyczącego zliczania okresu pracy rolniczej do emerytury w systemie powszechnym – nie mają znaczenia do wykładni art. 20 ustawy rolniczej. Zwrócił na to ostatnio uwagę SN w wyroku z 12.12.2019 r. I UK 314/18 (LEX nr 2779502) wskazując, że art. 20 ust. 1 pkt 2 ustawy jest samodzielną normą prawną, określającą wyodrębniony okres pracy w gospodarstwie rolnym osoby zdolnej ze względu na wiek do rzeczywistego wykonywania stałej i niezbędnej pracy w gospodarstwie rolnym, która w rozumieniu tego przepisu nie jest uwarunkowana dodatkowymi wymaganiami, jakim powinna odpowiadać praca domownika w gospodarstwie rolnym. Praca, o której mowa w art. 10 ust. 1 pkt 2, może być pracą wykonywaną przez osobę będącą członkiem rodziny rolnika prowadzącego gospodarstwo rolne, a także przez osobę niepowiązaną z nim węzłem rodzinnym. W konsekwencji SN w cytowanym wyroku I UK 314/18 przyjął, że w sporze o zaliczenie do rolniczego stażu ubezpieczeniowego okresu pracy w gospodarstwie rolnym przed dniem 1 stycznia 1983 r. (art. 20 ust. 1 pkt 2 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników) nie jest właściwe ani przydatne ocenianie statusu domownika rolnika oraz śledzenie zmian, którym status ten podlegał w kolejnych rolniczych ustawach ubezpieczeniowych w związku z podleganiem podwójnemu ubezpieczeniu. W tym samym wyroku SN podkreślił również, iż zakaz podwójnego uwzględniania okresów ubezpieczenia dotyczy jedynie tych okresów, od których zależy prawo do emerytury lub renty, a więc okresów prawo to kształtujących. Zastrzeżenie jest wyraźne, a więc według reguły ustalania świadczeń z ubezpieczeń społecznych chodzi o okres ubezpieczenia, który ma wpływ na prawo do świadczeń, a nie na ich wysokość.

Przenosząc powyższe wywody do sprawy niniejszej poza sporem winno być, iż odwołującemu się jako urodzonemu po 31.12.1948 r. nie można zaliczyć okresu ubezpieczenia z tytułu pracy w ramach stosunku pracy w (...) w C. (R. K.) bo jest okres ubezpieczenia w systemie powszechnym. Nie było jednak wykluczone, i nie jest obejściem tej regulacji rozważenie czy okres ten do 1.01.1983r., nie może być odwołującemu zaliczony jako okres podlegający uwzględnieniu do emerytury rolniczej, o którym mowa w art. 20 ust. pkt 1 lub 2 ustawy rolniczej - jeżeli spełnione zostały przesłanki tych regulacji. W zasadzie poza sporem w sprawie było, iż odwołujący w tym czasie pracując w (...), a zatem w świadcząc usługi rolnicze w ramach (...) innym rolnikom i mieszkając na gospodarstwie rodziców, które potem przejął, pomagał równolegle na tym gospodarstwie rolnym. Przesłuchany na rozprawie apelacyjnej w charakterze strony wnioskodawca podał, że pracował w (...) w R. - K., a siedziba (...) była w C.. Mieszkał w tym czasie na gospodarstwie, i poza pracą w (...) pracował też na tym gospodarstwie. „Od urodzenia” pracował

na gospodarstwie rodziców i jak pracował w (...) to pomagał po godzinach. Gospodarstwo w tym czasie miało 12 ha. Tata miał ciągnik, podstawowe narzędzia. Tym ciągnikiem również jeździł. Jak pracował w (...) to mieszkał z rodzicami, siostra wyszła za mąż już wcześniej. Mało zajmował się obrządkiem. Było na tym gospodarstwie 6 krów, 10-15 świń. W 1975 roku ożenił się i mieszkał z żoną w tym samym domu z rodzicami, ale każdy na swojej połowie. Na gospodarstwie uprawiano się buraki, ziemniaki, zboże. Pomagał przy tych uprawach jak tylko mógł. W okresach żniw, wykopek pomagał rodzicom na polu. W 1984 roku przejął to gospodarstwo. W 1983 roku zwolnił się z pracy, bo rodzice nie dawali już sobie sami rady na gospodarstwie. Nie szło już pogodzić obu tych prac, ponieważ rodzice byli za słabi do pracy, dlatego przejął to gospodarstwo. Od ślubu żona odwołującego również pracowała na tym gospodarstwie jednakże z uwagi małe dzieci (4 dzieci urodzonych do 1980 a łącznie 6) musiała koncentrować się na opiece nad nimi. Zeznania odwołującego polegały na prawdzie i nie starał się on wyolbrzymiać swojej pracy w gospodarstwie rodziców, w okresie równoległego zatrudnienia w (...). Nie ulega jednak wątpliwości, że gospodarstwo było duże i w istocie niewątpliwie zachodziła potrzeba pracy na gospodarstwie młodego mężczyzny, obeznanego z pracą na gospodarstwie, bo na co dzień zatrudnionego w (...) świadczącym usługi rolnicze. Nie ulega też wątpliwości, że szczególnie w okresie nasilonych prac polowych (sianokosy, żniwa, wykopki,) odwołujący świadczył na tym gospodarstwie realną pracę godząc ją z pracą w (...). Z jego własnych zeznań wynika przy tym ,iż konieczność godzenia pracy w (...) z pracą na gospodarstwie, z którą rodzice przestawali sobie radzić, skutkowałą przejęciem tego gospodarstwa i rezygnacją z pracy w (...). Nie powinna zatem budzić wątpliwości, iż w ciągu 8 letniego zatrudnienia w (...) co najmniej w okresach wiosenno-letnich, gdzie pracuje się do późnych godzin wieczornych praca odwołującego osiągnęła takie natężenie, że uzasadnia uznanie jej za okres ubezpieczenia rolniczego, o którym mowa w art. 20 ust.1 pkt 2 ustawy. Uprawnione jest zatem przyjęcie , iż z lat 1975-1982 co najmniej 3-4 miesiące z okresu wiosenno-letniego każdego roku, kiedy zachodziła potrzeba nasilonych prac można odwołującemu zaliczyć jako okres pracy na gospodarstwie rolnym. Sąd Apelacyjny nie ma zatem wątpliwości oceniając materiał dowodowy całościowo, iż co najmniej takie okresy pracy odwołującego były okresem jego pracy na gospodarstwie, podlegającym zakwalifikowaniu jako okres pracy w gospodarstwie rolnym, po ukończeniu 16 roku życia, przed dniem 1 stycznia 1983 r. (art. 20 ust.1 pkt 2 ustawy). Jak wspomniano wcześniej - zaliczeniu tego okresu nie stoi na przeszkodzie fakt podlegania w tym okresie ubezpieczeniu powszechnemu z tytułu stosunku pracy ze (...), bo Sąd Apelacyjny nie zalicza odwołującemu okresu podlegania temu ubezpieczeniu powszechnemu, lecz zalicza autonomiczny okres pracy na gospodarstwie rolnym – świadczonej w tym samym czasie - podlegający uwzględnieniu do emerytury rolniczej zgodnie z wspomnianym art. 20 ust.1 pkt 2 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników. Trzeba tu przypomnieć w tamtym okresie zjawisko takich dwuzawodowców było relatywnie powszechne (potocznie nazywanych „chłoporobotnikami”), a tym samym często dochodziło do aktywności zawodowej wykonywane w obu systemach jednocześnie, w pewnych okresach podwójne podleganie ubezpieczeniom było nawet obligatoryjne, na co zwraca uwagę i Sąd Okręgowy. Analizując właściwe regulacje czasowe i orzecznictwo sądowe na ich tle, dostrzec trzeba, że w orzecznictwie przyjmowano, że okresy pracy w gospodarstwie rolnym przed dniem 1 lipca 1977 r. były zaliczane także wtedy, gdy rolnik był równocześnie zatrudniony i z tytułu tego zatrudnienia uzyskał prawo do emerytury (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 1 czerwca 1990 r., III UZP 8/90, OSNC 1991 nr 2-3, poz. 19). W art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników indywidualnych z dnia 14 grudnia 1982 r. nie był wyłączony zbieg ubezpieczeń społecznych i nie wymagano, by praca w gospodarstwie rolnym stanowiła jedynie zajęcie. Dopiero od 1 stycznia 1983 r., po tym jak wyraźnie zaznaczyło się rozdzielenie systemów ubezpieczenia pracowniczego i rolniczego, zastrzeżono w definicji domownika - jako warunek ubezpieczenia - niepodleganie obowiązkowi ubezpieczenia na podstawie innych przepisów (art. 2 ust. 2 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników indywidualnych). Także w art. 6 ust. 1 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników nie wyłączono zaliczania okresów z powodu podwójnego ubezpieczenia, lecz w art. 20 ust. 2 tej ustawy postanowiono, że okresów, o których mowa w ust. 1, nie zalicza się do okresów ubezpieczenia, jeżeli zostały zaliczone do okresów, od których zależy prawo do emerytury lub renty na podstawie odrębnych przepisów, Analogicznie postanowiono w art. 131 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin, dodanym przez art. 93 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, a następnie w art. 10 ustawy o emeryturach i rentach. W orzecznictwie utrwalono z kolei pogląd, że dokonanie przez ubezpieczonego wyboru co do zaliczenia wskazanego okresu do okresu ubezpieczenia, od którego zależy prawo do emerytury w określonym systemie (pracowniczym lub rolniczym), uniemożliwia późniejsze zaliczenie tego samego okresu w innym systemie (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 25 lutego 2013 r., III BU 2/12, niepublikowane i wyrok z dnia 8 maja 2007

r., II UK 164/06, OSNP 2008 nr 11-12, poz. 172, uzasadnienie cytowanego wyżej wyroku z 12.12.2019 r. I UK 314/18). Tak należy też rozmieć zakaz podwójnego zaliczania okresów z art. 20 ust. 2 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, a zatem, że zakaz podwójnego uwzględniania okresów ubezpieczenia dotyczy jedynie tych okresów, od których zależy prawo do emerytury lub renty, a więc okresów prawo to kształtujących (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 czerwca 2013 r., III UK 78/12, niepublikowane). Zastrzeżenie jest wyraźne, a więc według reguł ustalania świadczeń z ubezpieczeń społecznych chodzi o okres ubezpieczenia, który ma wpływ na prawo do świadczeń, a nie na ich wysokość. Z perspektywy okresu funkcjonowania art. 20 ust. 2 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, zresztą w wersji niezmienionej od dnia 1 stycznia 1991 r., oznacza to, że ustawodawca odwoływał się do otoczenia prawnego, w którym obowiązywała ustawa z dnia 14 grudnia 1982 r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin, w której przewidziane w art. 26 tej ustawy; prawo do emerytury, uzależnione było od osiągnięcia wieku emerytalnego wynoszącego 60 lat dla kobiet i 65 lat dla mężczyzn oraz od wykazania okresu zatrudnienia wynoszącego łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczalnymi do okresów zatrudnienia co najmniej 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn. Artykuł 20 ust. 2 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników nie nawiązuje zatem w żaden sposób do warunków emerytalnych ustalonych obecnie w art. 24 ustawy o emeryturach i rentach dla osób urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 r., które nabywają prawa emerytalne bez względu na okres zatrudnienia, a tylko po ukończeniu wieku emerytalnego. W konsekwencji, jeżeli rolnik dysponuje okresem, o którym mowa w art. 20 ust. 1 pkt 2, to okres taki podlega uwzględnieniu (do 31.12.1982 r.) nawet gdyby, w tym czasie dodatkowo rolnik pracował poza rolnictwem. Jak wcześniej przytoczono, tak właśnie było w przypadku odwołującego, który równocześnie z podjęciem pracy w (...) dalej mieszkał z rodzicami i pracował na gospodarstwie rolnym tychże rodziców, które to gospodarstwo zostało mu zresztą potem przez nich przekazane. Konkludując – doliczone odwołującemu przez Sąd Apelacyjny okresy powodują, że odwołujący się, któremu już Sąd Okręgowy zaliczył ponad 24 lata i 9 miesięcy niewątpliwie posiada wystarczający okres ubezpieczenia rolniczego do nabycia prawa do emerytury rolniczej (25 lat).

Z tej przyczyny za zasadzie art. 386 § 1 k.p.c. Sąd Apelacyjny dokonał stosownej zmiany zaskarżonego wyroku i decyzji, przyznając prawo do emerytury rolniczej odwołującemu od miesiąca złożenia wniosku (art. 129 ust.1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w zw. z art. 52 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników).

O kosztach procesu w drugiej instancji orzeczono na podstawie art. 98 §1 i 3 k.p.c. k.p.c. w zw. w § 9 ust. 2 i § 10 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U.2015 poz. 1800 z zm.).